Vita Francisci Xaverii e Soc. Jesu

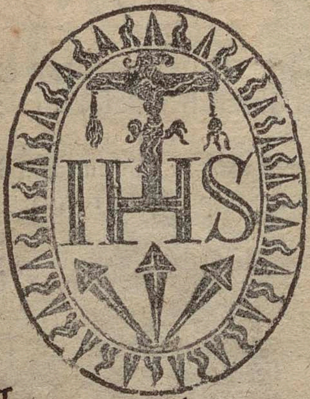
Lublini typis Coll. S. J.
1691.

VITA
S. FRANCISCI
XAVERII

è Societate IESV
INDIARUM APOSTOLI,
AC THAUMATURGI,
Compendiô deſcripta:
ET
Ad propagandam in eundem San-
ctum pietatem recuſa.

LVBLINI,
Typis, Collegij Societatis JESU, A.D. 1691.

Concha
Maris Indici.
Seu.

EPITOME VITÆ S. FRANCISCI XAVERII,

CAPUT I.

Genus, & Nativitas Francisci Xaverij.

NAtus est hic Magnus Orientis Apostolus avitâ Regum Navarræ, & Aragoniæ Stirpe oriundus, Patre Joanne, Matre verò Mariâ, Anno Christi 1497. in Xaverio (unde & nobilissima ejus familia nomen accepit) Gentilitio, nec procul Pampelonâ dissito Regni Navarræ Castro, & quidem eo ipso tempore, quô nauigantibus Europæis reclusus novus Orbis sese aperuerat: ità disponente Divinâ Providentiâ, ut ubi mortalium usibus novæ terrarum partes adderentur, esset etiam, qui annuntiando barbaris illis Gentibus Evangelio, & lucrandis Christo animabus pro virili incumberet. Præstanti Adolescens ingenio, poli-

tiore literaturâ excultus, Philoſophicâ deinde, ac Theologicâ laureâ decoratus: Philoſophiæ Doctor cùm eſſet Pariſijs, Divo ſeſe Jgnatio junxit Diſcipulum, & individuum ad lucra animarum comitem: quô Magiſtro in tam admirandum evaſit divinæ gloriæ propagandæ inſtrumentum, tantùmq; cæleſtis ignis mutuavit ab Ignatio, quantum ad diſſipandas totius Orientis tenebras ſufficeret. Huic itaq; operi (quod *omnium divinorum diviniſſimum* vocat S. Dionyſius) dum inſcrutabili Dei conſilio deſtinatur Franciſcus, ſimul collatis in unum Spiritus Divini dotibus, & gratijs (quas olim naſcente Eccleſiâ in multos diſperſas Doctor Gentium Paulus, ad Corinthios cap: 12. ſcribens, expreſſerat) mirifice à Deo fuit exornatus; ut idem Apoſtolus audiret, & Propheta; doctrinâ abundaret, & virtute; ad hæc gratias ſanitatū, & opitulationes; gubernationes animorū, & genera linguarum, liberaliſſimè à Divino Spiritu communicata poſſideret.

CAPUT II.

S. Xaverius Apoſtolus.

NOn immeritò Apoſtoli elogium ſibi vendicat Xaverius; quippe qui à Chri-

ſto

sto Domino per suum in terris Vicarium Paulum III. cum potestate ac dignitate Apostolici Nuncij, ad Evangelij lucem Indiæ inferendam, rite ablegatus, toto decennio universum orientem percurrit; ubi ultro citroq; commeando plùs quàm centum millibus milliarium emensis, luci restituit eam, quæ jam tenebris pridem obsoleverat, doctrinam Evangelicam D. Thomæ Apostoli, simulq; fidem præstitit vaticinio, quô (ut habet Indorum traditio) olim S. Thomas prædicatum abs se Evangelium in vigorem pristinum restituendum prædixerat, tum, cùm mare crucem in remotiore littoris parte erectam alluere inciperet (id quod sub ingressum Xaverij in Indiam contigit) tunc nimirum ex Europa adventurum sibi in Apostolico docendi munere successorem. Myriadas infidelium isthic fide Christi imbuit, & sacro fonte expiavit; quos inter complures Reges, ac Reginæ, Viriq; Principes, ac Dynastæ quàm plurimi. adeò, ut non solius Florimundi Remundi, sed & aliorum gravissimorum Virorum constans sit effatum: unâ solius Xaverij operâ plures Gentilium ad Ovile Christi esse adductos, quàm omnes Hæresiarchæ simul sumpti abduxerint, neq; hoc ex van o; cùm etiam Gregorius XV. Anno 1622. Sacrosanctô O-

raculô pronuntiaverit: *unum Xaverium plures submisisse Ecclesiæ, quàm suo Romani, Græcique subdiderint Imperio.* In sola Civitate Amanguzi, Rege priùs conciliato, supra triginta millia: ut Urbe Tolo supra viginti quinque Gentium millia, exiguô temporis spatiô, Deo cœloq; lucrifecit. cōplura Ethnicorum delubra, ac fana evertit; ultra quadraginta idolorum millia (frementibus sæpe per áëra dæmonibus) confregit; innumera verò Deo templa excitavit: in Ora Piscaria quadraginta, in Travancoride viginti; plura ac plura alibi: supra duodecies centena hominum millia, propriâ manu salutaribus undis abluit: in Travancoride unius diei spatiô plùs quàm dena hominum millia, impressô baptismali charactere, cœlo asseruit; ut adeò præ nimia fatigatione, loquendi usu pænè ereptô, opus habuerit, qui baptizantis (velut quondam Moysis pro populo orantis) brachia sustentarent. Primus Molucensibus, Paraquarijs, Acenensibus, alijsquè ignotis, ac barbaris populis Christum annuntiavit; primus in Japoniam, sexaginta sex regnorum amplitudine vastissimâ Insulam, Christi causâ accessit, eiq; fidem invexit: primus in Chinarum portum pro disseminanda Christi fide, post tot rerum discrimina,
pene-

penetravit: ubi Apoſtolicis laboribus fractum, immenſa nihilominus pro Dei gloria adhuc molientem, non animus, ſed vires, vitaq́; defecêre. Et verò Apoſtolum aliquando fore Franciſcum, germana eius Soror Badeſſa, eximiæ pietatis Sanctimonialis Gandiæ divinitus prævidit; quando conceptis literis enixè Patrem eſt obteſtata, Fratrem ſtudijs liberalibus, ac Theologicis ut admoveret, quòd ille in Apoſtolum Indiæ à Deo deſtinaretur. Apoſtolum fore S. Hieronymus, ſingulari apparitione viſus Venetijs & Vincentiæ, ſignificavit; cùm Franciſco Indias, & poſt decumanos labores, copioſam animarum meſſem cœleſtibus horreis inferendam præmonſtraret. Apoſtolum fore, Deus ipſe clarè inſinuabat, quando ſuggeſtionibus quàm plurimis, & luculentiſſimis, has Franciſco voces identidem ingerebat: *Vas electionis mihi eſt iſte, ut portet nomen meum coram Gentibus: ego oſtendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.* Stetitq́; ſua fides viſioni, quàm ſæpius in ſomnis objecit Deus, dum is videre ſibi viſus eſt Indum, flebili prece, palmiſque ſupplicibus à ſe auxilium poſtulantem: aliàs verò Æthiopem, humeris ſuis gravi mole incubantem, quem toto conatu ex loco periculoſo ad tutiora, velut

naufragiô ereptum; ad portum, transportaret. Indiam nimirum hæc signabant, cui, alioquin perituræ, opem divinitus tulit, quamq; ex æterno animarum naufragio ereptam, plusquàm Herculeis lacertis ac laboribus, ad portum cœlestem transtulit Xaverius. Ut propterea Gregorij XV. hæc fuerit de Xaverio gloriosissima vox: *Xaverius nihil minus à magnis fecit Apostolis.*

CAPUT III.

S. Xaverius Propheta.

DOno prophetiæ præditum fuisse Xaverium, agnovernnt ij, quibus intima animi sui sensa; occultas dæmonis tentationes; peccata, nullo hominum consciô patrata, & secreta cordium sæpius revelavit: coram quibus res futuras evulgauit; res dissitas, tanquam si præsens adesset, enarravit. Quod in Portugallia Joannes III. Rex in fauorem fidei, quod Romæ decernebat Ignatius; hoc eodem prorsus tempore in Indiâ sciebat, mandabat, & exequebatur Franciscus, Ducentis aliquando leucis ab Urbe Malaca, in qua Xaverius eâ ipsâ horâ pro concione dicebat, pugnabatur; ipse tamen

men abruptô ſermonis filô, velut ecſtaticius, primùm conticuit, tum agonizantis in morem expalluit, deniq; apprehenſam Chriſti crucifixi effigiem brachijs ſtringens, in hæc lacrymabili voce prorupit: *O IESV Chriſte! Deus cordis mei: obſecro te per ſupremos vitæ cruciatus, ne deſeras, quos Sanguine redemiſti!* poſt quæ, ubi fatigato ſimilis, reclinato capite pauliſper quievit; ſubitò bono animô eſſe juſſit: ſimulq; incipiētis, progrediētis, ac fervētis pugnæ ſeriem, ac ipſamdeniq; victoriam, quam ducenti & triginta Chriſtiani Luſitani, contra quinque barbarorum millia (non amplius tribus ſuorum deſideratis) retulêre, examuſſim ſuis Auditoribus de ſuggeſtu enarrauit: quos illico ferventi oratione ad reddendas Deo gratias accendit; adpromittens, poſt triduum famam de cæſis hoſtibus indubiè advolaturam: eventus dicta confirmavit; quando die tertiâ Malacenſium octo naves, ſpolijs & captivis onuſtæ, viginti quinque hoſtilia navigia ad portum appulerunt. Res futuras vaticinô oculô adeò crebrò prævidit, & propheticò ore prænuntiavit; ut paſſim propheta magis, quàm Xaverius audiret: dicebatq; nonnemo æquè Sanctus & doctus Spiritum prophetiæ apud multos interdum divertiſſe; at

apud paucos æquè constanter, ac apud Xaverium habitâsse. Hinc ruinosæ cuidam, maleq; compactæ Jacobi Pereiræ navi prosperum cursum ; alteri verò velis remisqu. bellè instructæ naufragium prædixit : & comprobavit eventus vaticinium ; quando illa ad portum feliciter , hæc verò ad scopulum infeliciter appulsa , tabulas sparsit. Prænuntiavit interitum Urbi Tolo ; tragicum exitum D. Alvaro de Ataide ; Gregorio Alvarez adhuc infanti, futurum sanctũ religiosum ; Francisco de Rosalas, heroicum Martyrium ; Francisco Duci de Aguilar mortem non violentam, sed naturalem, ac suavem ; Mercatori ex Meliapore sanitatem, Joanni Duro Socio suo factitatem , æternamq; beatitudinem : verbô , supra quinquaginta majoris momenti vaticinia , per idoneos ac juratos testes , in processu pro ejus canonizatione facto, comperta sunt ; ipso eventu firmata ; minùs notabilibus in censum non vocatis, vt propterea sacra Rituum Congregatio, Alexandro VII approbante, non immeritò edixerit, *Xaverium prophetiæ spiritu passim afflatum, plurima & locô , & tempore remotissima enuntiâsse.*

CAPUT IV.

Xaverius cœlestis doctrinæ Magister.

MAgistrum, non modò laurea Theologica, & Aristoteles cum plausu publico Parisijs explanatus; verùm etiam cœlestis Sapientia Doctorem Gentium apud Indos, & Japones testata est Franciscum: ubi palam divinæ Sapientiæ ludum aperuit, & legem Christi prælegit Evangelicus Professor: quamvis vias vitæ docenti non semel mortem pro minervali barbari disci. puli minitarentur. Acerrimus vindex veritatis: hanc contra Brachmanes Indòrum, Imanes Turcorum, & Bonzios Japonum popas, errorum ac falsitatum rabulas, inspectante, & Francisci doctrinam approbante cum universa aula ipso Rege Bungi, constanter tuebatur; tanta cœlestis sapientiæ apud illas Gentes sparsâ famâ, vt gentilis quispiam Anger (postea in baptismo Paulus) nuncupatus, ad audienda Apostolici huius Doctoris dogmata, sex millia stadiorum peragrare non dubitaverit. Testantur cœlestem Doctoris huius sapientiam exaggeratæ Sanctitatis Discipuli, Gaspar Barzæus in Armuziam; Cosmus Turrianus in Japoniam; Alphonsus Cypriani in Meliapo-

liaporem; Nicolaus Lancellotus in Ceilan; Melchior Gondesalvus in Bazain; Ludovicus Mendez in Oram Piscariam. Antonius Criminalis (primus postea è Societate Martyr) in Comorinum ablegati: quos omnes in Ignatianæ Virtutis palæstra ad conversionem Gentium tam feliciter formavit Xaverius; ut inter Judæos, Mahometanos, ac Gētiles, in famosissimos fidei evaserint Magistros, & idololatricâ superstitione debellatâ, innumerabiles Christo animas addiderint. Ut adeò etiam adolescentuli, quos fidei Christianæ rudimentis imbuebat Xaverius, continuò tantùm non ex infantibus Concionatores effecti, docerent aliôs, quod ipsi didicissent: quin & ad patranda miracula, persanandos ægros, deturbanda Idola, expellendosq; è corporibus humanis dæmones, solo freti Xaverij rosariô, evolarent. ut non rarò novellæ illæ plantulæ, & prima florescentis Christianitatis germina, ad Magistrum suum Franciscum cum exultatione reverterentur, & exclamarent. ut olim ad Christum Apostoli: *ecce in nomine tuo, etiam dæmonia subjiciuntur nobis.* Erat videre cum tenerrimo animi sensu, imò cum dulcissimis lacrymis, quanto fervore ac zelô hi parvuli Angeli annosos & decrepitos senes deducerent

rent ad Franciſcum, ut hôc Doctore viam, ad cælum perdiſcerent, qui jam cum canis ſuis tendebant ad inferos. Ut taceam, plùs quàm ſexcentorum inviciſſimorum Mártyrum luculentam conſtantiam, in inſulis Manarijs; & propemodum infinitorum in regno Japoniæ: Ceilan, ac reliquo Oriente, qui Magiſtrô Xaveriô Chriſtianæ fidei dogmata ſanguine ſuo conſignârunt, & tutati ſunt.

CAPUT V.

Quantum Dei & proximi amore paſſus S. Xaverius.

Virtutum dona, quibus anima juſti in, thronum Deo dignum adornatur, in Franciſco fuêre penitus admiranda. Nota eſt univerſo mundo ardentiſſima eius charitas, quâ in Deum, velut in centrum, ſuum unicè ferebatur, illud Divi Auguſtini continuè uſurpans: *Feciſti nos Domine ad te, & iniquietum eſt cor noſtrum, donec requieſcat in te,* Et illud Apoſtolorum Principis: *Tu ſcis, Domine, quia amo te.* Ex quò amore profectum eſt, quòd omni ſui curâ poſthabitâ, & contemptô quovis ſui diſpendiô, inter adverſa, quæ Dei, & ſalutis animarùm causâ, paſſurum ſe divinitus

acce-

accepit: *ampliùs Domine! ampliùs!* exclamaret, cœlestibus verò consolationibus cùm adeo afflueret, ut illis sustinendis imparem se animadverteret, diductâ veste, flammisque ex nudato pectore, veluti ex foco divini amoris erumpentibus: *Satis est Domine, Satis est!* ingeminaret: solo scilicet amore divinô contentus ac beatus; Deo placuisse, illiusq; divinissimum cor exhilarâsse, pro omnibus illi erat præmijs. Ardentissimam hanc in Deum charitatem, ipsius Dei causâ liberaliter in proximum derivabat, nullis unquam incommodis in procurandâ animarum salute fractus, aut absterritus; imò hæ unicæ ipsius erant deliciæ: unde lib: 5. Epist: 10. ad P. Simonē Rodericum ita scribit Cocinô: *Non est alius fructus animi major in hac ærumnosa vita, quàm vivere in magnis moriendi periculis; quorum adeundorum unica & vera causa fuerit solus Dei amor; & ei gratificandi, dilatandæque nostræ sanctæ religionis sincerū studium. Suavius, mihi crede, homini est, in hisce laboribus versari; quàm sine illis pacatè, & otiosè quiescere.* Otij igitur & quietis osor maximus, percurrebat Orientem nudipes (ô vere nuntium Apostolicum!) relictis post se non raro, ex veprium stimulis, & asperis viarum offendiculis, cruentis vesti-

vestigijs; bajulus ipse Sacerdotalium apparamentorum; ac librorum divinorum, delatô secum modicô Oryzæ, quod fesso ac famenti Christi militi in annonam deserviret. *Similis factus homini negotiatori, quærenti bonas* animarum *margaritas*. Mercatori Ethnico aliquando se in pedisequum obtulit, jumentum illius instar equisonis curando; nullâ aliâ mercede, quàm ut eo duce Meacum, Japoniæ Metropolim, prædicandi Evangelij causâ, penetrare liceret: quem si pedes assequi non valeret, nonnunquam ad equi caudam manibus appensus (seu rueret in terram, seu erigeretur) per spinas & sentes, indefatigabilis sequebatur. Maritima itinera obibat tempestates inter, ac naufragia, ter omnino demersus, tantùm non submersus; quippe cui sub aquis tota navis incumberet: aliàs in naufragio arreptâ tabulâ, tribus diebus ac noctibus cum feris fluctibus colluctatus, tandem vix semivivus, littus attigit. Indiam petiturus, exortâ tempestate, quâ mercatores, ut vitam redimerent, omnibus mercibus in mare ejectis, navim jam jam subsidentem alleviare coacti sunt, quæ mens Francisco fuerit, ipsemet Epist. 6. Romam deinde perscripsit: *Tunc*, inquit, *suppliciter Christum orabam, nè me ex illo periculo eriperet,*

nisi

nisi ad paria; aut etiam graviora, sui obsequij, gloriæque causâ. reservaret. Undiq; oppugnatus, afflictionibus, morbis, rerum omnium egestate, inter continua vitæ pericula grassante peste, & pestilentioribus hominibus, exporrectam semper, ac serenam mentem ad Deum habebat. Impugnabant Dei servum Gentiles, invadebant pyratæ, & latrones; calumniabantur falsi fratres, & fidei desertores; ipsi adeò dæmones omnes in eum furias è tartaro evocavêre, Deo servi sui virtutem exercente: dæmones infandis suggestionibus, & sæpe inflictis verberibus crudeles; falsi fratres calumnijs innocentissimi Viri famam lacerantes; latrones intentatâ morte formidandi; Gentiles lapidibus, quandoque & sagittis prætereuntem impetentes; sanguinem ejus sitientes, vitæque non semel propinatô venenô insidiantes. In aula Regis Amanguzij pro stulto habitus, exsibilatus, consputus, lutô ac sordibus conspurcatus; jam jam occidendus traditus latronibus; quos tamen formidanda tempestas, repentè divinitus immissa, à facinore absterruit. In insula Moro, à barbaris incolis lapidandus flumẽ versùs se recepit; ubi (adjuvante Deo, servi sui protectore) ingentem trabem levis ad instar arundinis, manu sublatam, aquis superstravit; sicq; per extemporaneum pō-

tem, tranſitô flumine, ſaxeam grandinem, evaſit, attonitis, neque inſequi audentibus, Barbaris. Sæpius nihilominus vitæ pro Deo fundendæ prodigus, hoſtibus, ſi liceret, occiſuris occurrit intrepidus. Quoties contagioſâ lue infectis ſervivit? quoties in ſe armatos lapidibus ac ſagittis Gentiles de vana ſuperſtitione zelosè increpuit? quoties contemptâ inſpectantium Regulorum & Sacrificulorum ultricè furiâ idola ſubvertit? Contra exercitum Badagarum, qui irarum ac cædis plenus, torrentis more in Neophytos irruêbat, unus Franciſcus, ſolâ armatus corollâ precatoriâ: ante ſuorum Luſitanorū aciem ſtètit, hoſtémque furiâ temulentum, acri obtutu, & potenti ſermone perculit, repreſſit, & in fugam convertit. Transmiſſurus in Japoniam exiguæ & malè ſartæ naviculæ animam ſuam credidit; non obſtantibus undequaque itinerantium cæde infamibus pyratis: quemadmodum & inſulam Moro, devorandis peregrinis aſſvetam, proximi juvandi causâ imperterritus adijt; & in Chinarum continentem penetravit, ubi mortem ſibi venturo omnino decretam non ignorabat. Ità Deus, & Proximus totam ſibi vendicabat charitatem Xaverij, illud ſemper præ oculis habentis effatum Chriſti: *majorem charitatem nemo habet, ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.*

CAPUT VI.

S. Xaverij humilitas, suiq; mortificandi studium.

CHaritati Xaverianæ individua comes jungebatur humilitas ; sub cujus magisterio ità profecit docilis discipulus Xaverius, ut sese omnium hominum nequissimum crederet, & palàm profiteretur, ità enim Epist: 6. Romam datâ de se scribit : *me sanè pudet nequissimum omnium mortalium in ultimo discrimine* (loquitur de periculosissima tempestate) *præ cælesti lætitia tantam lacrymarum vim profudisse* ? Hujus virtutis ductu, seipso contemptô, & laudabiliter immemor suæ avitæ nobilitatis, à Regibus Navarræ profectæ, collatæque sibi in fidei promovendæ favorem dignitatis Legati Apostolici, ad genua, & deosculandas cujuscunque Sacerdotis manus reverenter accidebat ; omnium se postremum sentiens, omnium pedibus calcari, pro Deo, exoptans : terrâ & mari, Xenodochiô & itinere : nemo erat tam abjectus, cui ipse primus non ministraret. curabat jumenta & ægros ; verrebat istorum habitacula, sternebat lectos, emendicatos cibos coquebat ipse, & eorum ori ingerebat , morientibus consolator adstabat, ad sanctè moriendum

disp one-

disponebat; mortuos denique sepeliebat, verbô, medicus ijs erat & mediastinus. ipsam adeò ulcerosorum saniẽ aggressus eô ardore suique victoriâ, ut dum more suo alterius ulcus abstergeret, defluens inde tabum generosè exsuxerit; aliàs verò putrescentẽ saniem ab eluto ulcere manantem ebiberit in sanitatem ulcerosi, qvam iste sibi continuò sensit divinitus impertitam. Reliqua admiranda demissi animi, cæterarúmque virtutum exempla, proposita nobis brevitas silentiô cogit premere. Jllud obiter addendum, quod sacra Rituum Congregatio approbavit, & Lectionibus Officij de S. Xaverio inseri mandavit, Alexander VII. *Franciscum interdictô sibi non carnis solùm, & vini, sed panis quoque triticei usu, vilibus cibis* (quales expetit humilitas) *vesci solitus, per biduum subinde, triduumque omni prorsus alimento abstinebat. ferreis in se flagellis ita sæviebat, ut sæpe copioso cruore diffueret: somnum brevissimum humi jacens carpebat,* duro saxo aut funibus nauticis interdum capiti substratis: cujus creberrimæ inter dormiendum aspirationes erant: O *JESV! mi JESV! dulcis JESV! ô Creator mi!* ut dubitares, plusnè oraret, an dormiret? dicere certè poterat illud Canticorum: *Ego dormio, & cor meum vigilat.*

CAPUT

CAPUT VII.

S. Xaverij prodigiosa potestas in omnia elementa.

QUod si jam virtutum Apostolicarum nomine prodigia patrata intelligas; calamus, & lingua narrantem deficiet. Jllud compendiô dixerim de Xaverio, quod Philo de Moyse: *Omnia elementa obediebant ei.* Obediebat Ignis; quando ad crucis signũ & vocẽ Xaverij domorũ incendia modò extincta, modò ulterius serpere sunt prohibita. Obedivit áèr, quando venti ad eius imperium nunc quiescere, nunc ad propellendam secundis flatibus classem vocati, assurgere sunt coacti: quando rebellem Christo, & Lusitanis Civitatem Tolo, immissâ cælitus lapidum, ac cinerum grandine, atque exinde repletis vallis, attritisq; aggeribus cóègit per deditionem in obsidentium Christianorum vota descendere: quando sacrum ejus corpus infectum peste áèrem, odore suo perpurgavit. Obedivit aqua; quando ad Xaverij imperium mare tumentes fluctus confregit, & sedatis tempestatibus sua Neptuno redière alcedonia: quando tantum aquæ marinæ solo crucis signô, sublatâ salsugine convertit in dulcem, quantum quingentis Vectoribus, siti penè

jam

jam ad mortem adactis, diu suffecit ad delicias. quando denique piscatores, post improbos frustraneosque labores, abitum præ desperatione jam parantes, sua retia dènuo jussit laxare in capturam, conclusâ ingenti multitudine piscium. Obediuit quoque Xaverio Terra; quando ad ejus imperium immanè quantùm dehiscens atq; contremiscens, fragore suo sceleratos ad pœnitentiam, & obstinatos Gentiles ad exuendam perfidiam salubriter concussit. Ampliùs autem in corpore suo terreo admirandus est Franciscus, quòd pluribus à terra cubitis in sublime quandoque apparuit, id *quod illi sacrificanti coram populi multitudine aliquoties evenit*: quod stimulis concupiscentiæ carnalis omnino immune (inter illos præsertim nudos, ac bestiales homines) perpetuò virginitatis flore intaminatum viruit; quod inter tot ærumnas, verbera, insidias, pestes, ac venena, semper inoffensum valuit; & post mortem penitus vsque ad hunc diem mansit incorruptum. Virginitati, per omnem vitam à Xaverio servatæ, hæc fuit prærogativa; cujus amore non tantùm vigil ab omni impuritatis umbra quàm vehementissimè semper abhorruit, verùm etiam dormiens, cùm ei fortè turpe phantasma sopor objiceret, usque ad sangui-

ſanguinis, è naribus erumpentis profluviũ, pro tuenda caſtitate repugnavit; & vel ſuo virgineo ſanguine impudenti Veneri ruborem incuſſit. Sed & in brutas animantes imperium exercebat Xaverius; quando in littore oranti, Chriſti crucifixi ſignum (quod quadraginta ab inde leucis, ad ſedandam tempeſtatem in mare projecerat) obſequioſus cancer retulit, acceptâque benedictione maris profundum rurſus repetijt.

Exercebat deniq; Franciſcus imperium in dæmones, quos ex obſeſſis corporibus expellebat, quotquot occurrerent: qui etiam, dum Vir Dei Inſulam Moro primùm prô concione alloqueretur, eiq; Chriſtum annuntiaret; concuſsâ & in hiatus diſruptâ terrâ, flammarum inſtar, viſibili ſpecie evolantes inconditis ejulationibus, ac rugitibus fugari ſe vociferabantur, auditi etiam à Gentilibus per áërem clâmare: *Tu nos peruris Franciſce! tu nos è regno noſtro pellis.*

CAPUT VIII.

S. Xaverius ægrorum medicus, & mortuorum ſuſcitator.

SEd neque defuit Franciſco prærogativa conferendæ ſanitatis. Fuit è Socijs vnus, quem cum morte jam luctantem, cereóque mortu-

mortuali in manibus ardente fibimet ad ingrediendum æternitatis iter præluçentē; folo amplexu continuò fanitati reftituit. Fuit alius lethaliter vulneratus, qui humeris Francifci impofitus, fubitò incolumis exfilijt. Fuit leprofus, cui fimul ac eum abluit, lepram & ulcus abfterfit. Fuit Malacæ Epifcopus, qui ducturus ad calculum miracula fanitatum à Xaverio redditarum, tantum in fua Diœcefi, octingentis fubitò recenfitis, deftitit; quòd animadverteret laborem fuum imparem fore tantæ copiæ. Fatentur id cœci, quibus vifum; & claudi, quibus greffum reddidit; ut dicere poffet cum Jobo: *Oculus fui cæco, & pes claudo.* Fatetur India, ubi non modò ipfe, fed & ejufdem facri crines, cingula, flagella, rofarium, chirographum, fuggeftus, oleum ex ejus lampade defumptum; imò & aqua, ejus Numifmate imbuta: & quod amplius eft, ipfius etiam umbra, innumerabiles ægrotos perfanavit. Dabit ipfemet gloriam Deo, & fatebitur Francifcus, qui ubi funibus cilicinis brachia, & coftas (ardore fe mortificandi admirando potiùs, quàm imitando) arctiffimè conftrinxiffet, exindéque periculô, & incurabili vulnere laboraret, defertus à Medicis, oratione factâ, feipfum momentô reftituit valetudini.

Verùm

Verùm quid in sanitate tot ægris reddita hæremus attoniti? quin potiùs mortuos ad vitam à Xaverio resuscitatos obstupescimus? quorum certè tantus est numerus, ut ad certos calculos necdum omnino potuerit revocari, quos ille partim jam ad tumulum deferendos, partim jam dies aliquot in terram defossos vitæ restituit. Reduxit in lucem Servus DEI miracula jam olim à Christo Domino patrata; quando Regulus quispiam gentilis Xaverio supplex factus, rogabat, in domum suam ut descenderet, vitamque filiolæ demortuæ restitueret: cui Xaverius: *abi in domum tuam; filia tua vivit.* discessit hoc tam sicco responso suboffensus Regulus; sed mox ab obvio famulitio de restituta vivis filia recreatus, miraculum ubique deprædicavit. Expostulabat alia nobilis Matrona confidenter cum Francisco, velut quondam Martha cum IESU: *Pater, si fuisses hic, filia mea non fuisset mortua.* cui ille: *confide, filia tua vivit.* at illa replicans: *& qui (inquit) hoc fieri potest, cùm jam triduò sit sepulta?* sed fidem dicto fecit Franciscus, quando deductus ad sepulchrum, apertò tumulò, redivivam Matri filiolam restituit; Spectatoribus hujus prodigij præ gaudio & stupore tantùm non exanimatis. Combaturi, Oppido non ignobili,

ili, adolescentulus in puteum prolapsus, x aquis haustus, jam jam humandus erat; Matre verò à Francisco, de quo tanta pro-igia inaudierat, cum lacrymis opem im-lorante Vir Dei coram sarcophago in ge-ua provolutus, apprehensâ puerili manu, 's eum verbis compellavit; *in nomine Do-ni IESV Christi surge!* illico resedit ado-escens, qui fuerat mortuus ac surrexit, lium pridie sepultum, è tumulo erui ssum suscitavit: duos item alios, dum ef-rrentur, apprehensâ eorum manu, paren-bus è feretro vivos restituit. Verbô, unt homines omni fide dignissimi, qui au-enticis narrationibus viginti quinque ortuos à Xaverio ad vitam revocatos ju-jurando contestati sunt. Quô tam stu-endô in jura naturæ imperio usque adeo ère attoniti quidam Gentilium, ut m tremore coram Francisco in genua nt provoluti, illum pro Deo adoraturi; ni-sancti Viri, hominem se, & quidem pec-torem, veri tamen Dei servum profiten-s, modestia prohibuisset.

CAPUT IX

S. Xaverius in mari periclitantium Patronus.

APostolicis gratijs meritò D. Paulus ad-numerat *Opitulationes*, seu auxilium

ardenter advolans in proximorum subsidi
Omnis porrò Xaverij vita in hunc unicu
scopum collimavit, ac desudavit; quam
(ut sileam domum, parentelam, patria
consanguineos, amicos, & totam deniq
Europam, quæ omnia impellente anima
zelô deseruit) totam ipse subsidio vel ign
rantium & peccatorum, vel pauperum
oppressorum, vel ægrotorum, & peric
tantium plenè consecraverat: adeò, ut cu
adesse singulorum necessitatibus ubiq; n
posset, divinô in munere mortalibꝰ alioq
inconcessô, sæpe uno eodemque tempor
pluribus in locis (& ut ajunt Philosop
replicatus) visibiliter comparens, omniu
suam opem implorantium, calamitati su
levandæ occurreret. Procul absens
quodam naufrago invocatus, mome
præsentem se stitit; totóq; triduô nata
adstitit, donec consumptis cæteris nau
gis, unicus ille tabulæ beneficiô desider
portum salvus contingeret. eôdem port
tô decem alijs in malè compacta, & de
teritu periclitante navicula invocatus,
peutè præsens, adfuit, salvósq, è manife
periculo eduxit. Cuius rei famâ divul
tâ longe plus spei capiebant nautæ ex la
ris ac ruinosis navigijs, quibus præsens
foret Xaverius, quàm ex integris, omni

ad

ad navigandum apparatu bellè instructis: mercimonia magnô ære persolutô, etiam à Gentilibus in eas naves comportabantur, quibus vehebatur Xaverius: imò Mercator quispiam Mahometanus in lucro reposuit, duplicato naulô, eam pro suis mercibus navim conduxisse in qua vehi noverat Xaverium. Sacra demortui Apostoli lipsana malè materiata navis fortè deferebat, jamq; ab imminente scopulo grandis metus incubuerat; cùm ecce inclamatus à Navarchis Franciscus effecit, ut non navis ad scopulũ allisa; sed, quod stupendum, scopulus ipse bifariam diffractus, securum transitum faceret navi, tam sacris mercibus onustæ. Cumque sacrum ipsius brachium, quo tot centena hominum millia per baptismum cælo initiavit, Goâ Romam deveheretur, implacabilibûs tempestuosum mare exarsit furijs, rebus jam penè omnibus conclamatis: ad invocationem tamen Xaverij venti, & fluctus posuêre, suâque mari redijt malacia. Quô factum, ut etiamnum à navigantibus non modò Christianis, verùm etiam idololatris, pro Cynosura, & Patrono maris suspici cœperit.

CAPUT X.

Sanctus Xaverius Patronus peste infectorum.

TRæfatis miraculis, ad Dei majorem gloriam, Sanctiq; Xaverij honorem, addi possunt sequentia, jure tantò maiore, quantò sunt recentiora: nè quis existimet, virtutem prodigiorum operatricem, tracti temporis, in Xaverio defecisse. Potam (Urbs est Calabriæ in Italia sita) novissimis hisce temporibus Thaumaturgus noster innumeris cœpit coruscare prodigijs quorum notabiliora ducenta & quadraginta duo, idoneis ac juratis testibus ritè firmata, ab Ecclesiastico foro illic recognita conscripta, & proprio motu pro amplian do Sancti hujus honore typis vulgata, nuper vidimus, & cum admiratione legimu Narratur ibi justo volumine, qualiter D vus Xaverius imploratus, omnis generis gris, à pestilenti febri lepra, cancrena, pilepsia, cæcitate, paralysi, apostemati sanguinis profluvio, & id genus alijs pe culosissimis morbis oppressis, malo lic jam per complures annos radicato, & inv terato, medicam manum cœlitùs attuler qualiter non pauci, quos jam supremus gon ad vitæ mortisq; confinia deduxerat

quin

quin & è vivis ſuſtulerat, ſibi ſuíſq; incolumes ſint redditi; poſteaquam plurium horarum, imò etiam trium, quatuor, nonnulli quoq; ſex dierum ſpatiô inter vivos eſſe, deſierant. quódq; omnem admirationem ſuperat, etiám jumenta, & altilia, ut vaccas, gallinas, &c. idem Sanctus, piâ ſimplicitate invocatus, ſæpiùs vitæ reſtituit. Malô geniò obſeſſos liberavit; quibuſdam ægris ſpectabilem ſeſe de cœlis præbuit, rerum divinarum narrationibus eos conſolando; manu propriâ ſudorem detergendo; ægra membra cõtrectando, & ad miraculoſam ſuam Imaginem in Eccleſia Potamienſi publicæ venerationi expoſitam, inviſendam, pièque colendam; conceptáque vota adimplenda, comiter eſt adhortatus: nonnullos alios ſuaviter increpans, quòd ſe de ferendo auxilio non interpellâſſent. Nota eſt, & ubiq; gentium decantata Malacenſium, Parmenſium, Neapolitanorum, aliarúmq; nobiliſſimarum Urbium devotio, quâ ob ſedatam ejus patrociniò atrociſſimã peſtem, in Patronum publico cum applauſu ſibi delegêre Xaverium. Nota eſt Juſtiſſimi Cæſaris Ferdinandi III. (Auguſtæ mem:) eximia pietas, qui S. Franciſci Xaverij diem indictis publicis honoribus ab univerſa Aula celebrari voluit, ut eum Tute-

 larem

larem mereretur: sciebat nimirum sacratissimus Imperator, S. *Xaverium*, etiam ex effato Gregorij XV. *esse Christiani Imperij Propugnatorē*. Certè paucis abhinc annis Græcij Styrorum, cùm grassante peste sacra D. Xaverij Icon publico cultui in templo RR. Patrum Societ: JESV exponeretur; ab illa ipsa expositionis die (quod benè observandum) nulla omninò amplius persona atroci hoc malo est afflata. in cujus rei memoriam, simulq; ob semper continuata hucusque nova prodigia, Templo suo extraordinarium, & perelegans Sacellum sancto huic Sospitatori addidêre præfati Patres; ut populi devotioni aliquatenus fieret satis. Quid Roma debeat suo Opitulatori Xaverio, fatetur ipsa sparsis per universam Europam S. Xaverij Iconibus æri incisis; quē nuper grassante inibi pestifera lue, centenos, ac centenos ab interitu prodigiosè vindicavit. Cujus proinde honori, Templa & Aræ complures passim excitantur; & Icones novis ac novis semper miraculis illustres, indies pinguntur, æriq; incisæ excuduntur, non sine reciprocis, ac manifestis gratijs, quas Deus honorem Servi sui promoventibus liberaliter reponere consuevit.

CAPUT XI.

Quæ Principum, Regum, ac Pontificum de S. Xaverio existimatio?

Magnum est, inquiebat Cornelius Tac: *regere urbes, ac provincias: sed majus animis imperare* Et Curtius de Alexand: *Plus*, inquit. *Laudo Imperatorē animorum; quàm regnorum.* Enituit hoc imperio Xaverius, in quo mira quædam poteſtas gubernandi, ac flectendi mortalium animos; ſive in communi vita cum populo, ſive in regimine cum Socijs, ſive in alloquio cum Eccleſiaſticis, Principibus, ac Regibus verſaretur. Quapropter ad clavum univerſæ Societatis deſtinabatur ab Ignatio. Paulus III. Pont: Max: Xaverij adhuc viventis ſanctitatem mirificè ſuſpiciebat. Marcellus II. deſiderio videndi hominem, famâ miraculorum, & tot Gentium converſione uſq; adeò celebrem, ex Indijs Romam ad tempus revocare decreverat. Paulus V. *multis & eximijs virtutum, gratiarum & miraculorum donis à Deo illuſtratum* prædicabat. Rex Luſitaniæ Joannes III (cujus molimine Indias intrârat Franciſcus) illius nutum pro imperio venerabatur; eúmque nunc *Angelum*, nunc *Sanctum Dei* compellabat. Rex Amanguzij, & Rex Bun-

gi (qui cum baptiſmo etiam Franciſci no-
men à Xaverio ſibi imponi voluit) velu
incarnatum Deum, oracula fundentem,
ſuſpiciebant. Rex Travancoridis publi
edictô ſanxerat, ut regnicolæ *Magno Pat*
(ſic Franciſcum vocabat) non ſecùs ac ſi
bi magno Regi in omnibus obtemperarent
cujus honori etiam deinde Eccleſiam con
didit, ac regali munificentiá dotavit. Re
Tanoridis & Regina Ternatena dicentem
pro concione Xaverium audire avidè deſi
derabat: felicior in hoc Rex ipſe & Prin
ceps de Firando, ac alij, qui ſacrâ illius e
loquentiâ permoti, calcatis idolis, manu
Chriſto dedêre, ſuôque exemplo multa ſub
ditorum millia fidei Catholicæ addidêre
Verbo: præſens, abſénsq; ſingulorum co
da velut cerea, partes in omnes flectebat
ut proinde etiam Gentiles ejus honori Te
plum excitârint Cotadæ: in quo admiran
dum illud accidit, quòd, cùm à petulanti
bus, & malevolis pro ſublato oleo aqua in
fuſa fuiſſet lampadibus, aqua non ſecus
quàm oleum ardere perrexerit: imò cùm
aquam ipſam, & lychnos ſacrilegi illi mu
tarent; lychni arcanâ quâdam vi reàccen
debantur. Simile ferè deinde accidit Goa
ad Sancti ſepulchrum, ubi triſpithamalis
caudela continuos octodecim dies, ac no
ctes

ctes indefectibiliter arsit. Quid demum in omni animorum regimine majus, quàm totos armatos barbarorum exercitus, severô superciliô, & gravi oratione in metum ac fugam agere? egit (uti quondam Leo Pontifex) Xaverius. Ut adeò cum Psalte Regio pro tessera usurpare potuerit illud: *Si consistant aduersùm me castra, non timebit cor meum: quoniam tu mecum es.*

CAPUT XII.

S. Xaverius donô linguarum præditus.

INter cætera Divini Spiritûs dona, non postremum ponit D. Paulus *Genera linguarum.* Quàm verò hoc linguarum donô illustris fuerit Xaverius, novit India, obstupuit Japonia. Centum diversis idiomatis (quotum triginta difficillima, & maximopere inter se diffidentia) loquebatur Oriens; totidem linguis Deô propitio respondebat, & colloquebatur Xaverius, neq; hic sistebat profusa Dei gratia: sed, quandoq; unico idiomate ad diversas gentes concionantem, unaquæque suâ linguâ loquentem audivit. Ad multorum item difficillimas, ac dissimillimas quæstiones unicâ responsione simul omnibus satisfaciebat. Ita de Xaverio processus, authorita-

te Ecclesiasticâ instituti : ita referunt qua
draginta præclarissimi Scriptores, Cardina
les, Episcopi, Canonici & Civilis Juris Do
ctores : quorum multi prætereà addunt, ex
tot admirabilibus rebus gestis id consecuti
esse Xaverium, ut tandem non Francisci,
sed modò Angeli, modò Prophetæ, modò
magni Patris, modò mortuorum resuscita
toris, modò Sancti, modò Apostoli nomi
ne compellaretur. Tot tamen inter glori
osos titulos, ex unanimi totius Christian
Orbis consensu, Summorum etiam Pontifi
cum suffragio, & approbatione, primas ob
tinuit elogium *Indiarum Apostoli*. Quo
hodièque omnium ore salutatur S. Franci
scus Xaverius. Neq; immeritò; namque
ut suprà Gregor: XV. *nihil minùs à magni*
fecit Apostolis.

CAPUT XIII.

S. Xaverij minima de seipso, maxima de S. Ignatio opinio.

PLacuit hoc Caput attexere, tum ut hu
millimi Xaverij minima de se opinio
sparsim insinuata, ampliùs innotescat; tum
etiam, ut omnes intelligant, quantus San
ctus sit Ignatius, quem charissimus ejus fi
lius Xaverius, tantis à Deo illustratus gra

tijs, tanti æſtimavit. Eâ igitur in Ignatium obſervantiâ erat Xaverius, ut minimus ejus nutus pro maximo præcepto fuerit Xaverio: hinc ad unicam literam I. ſibi ab Ignatio ſcriptam, ex ultimo Oriente, per tot millena milliaria, & longè plura viarũ diſcrimina, ex tam fœcundâ animarum meſſe, quâ nihil iu mundo optatius eſſe poterat Xaverio, in Europam redire paratiſſimus erat; non ignarus: *meliorem eſſe obedientiam, quam victimam.* Hinc ad P. Simonem Rodericum aliquando Romam ità ſcripſit: *Quod attinet tuam in has oras profectionem, ſi id poſſent vires tuæ, ultrò te invitarem; multumque rogarem; ſi tamen id P. Ignatius probaret: Pater enim noſter eſt, cui obedire nos oportet, nec ejus injuſſu vel pedem movere fas eſt.* Ex eadem obſervantia, animiq; demiſſione profectum eſt, ut ſeſe prorſus indignum reputaret, qui Fratribus ſuis præeſſet; uti patet ex ejuſdem Libri 5. Epiſt. 17. ad S Patrem, Anno 1552. Cocinô data: *Videat,* inquit, *quid agat tua ſancta Charitas, dum tam ſanctas animas Patrum, ac Fratrum Societatis, qui in his degunt regionibus, gubernationi meæ ſubjicis.* Et poſt paulò addit: *Per ſtudium, quo ardenti flagras, obſequendi Deo Domino noſtro, unam à te gratiam peto, quàm (ſi præſens*

 eſſem)

essem) *positis humi, ante tuos sanctos pedes genibus, supplex rogarem; ea autem est, ut mittas huc Virum aliquem, Rectorem præficiendum Collegio Goano, &c.* Et revera eâ humilitate erat Xaverius, ut non solùm SS. Eucharistiam flexis genibus distribueret; sed eodem etiam ritu literas ad Ignatium exararet; id quod ex Epistolâ Anno 1549. 14. Januarij Cocînô ad Ignatium Romam data, est manifestum. Hæc ita habet: *Te ego, Pater animæ meæ, summéq; mihi venerande, positis humi genibus (sic enim hanc Epistolam Tibi scribo, tanquam si præsentem intuerer) suppliciter oro, ne Deum pro me in sanctis Sacrificiis tuis, ac precibus obsecrare desistas: ut, dum vita suppeditat, sanctissimæ voluntatis suæ mihi det & planè agnoscendæ, & omninò exequendæ facultatem.* Ubi Ignatium non aliter, quàm Sanctum, & cœlitem invocat Xaverius. *Magnum est*, inquit D. Bernardus, *honorata humilitas!* & hoc est, quod (*in Lect. Off. de S. Xaverio,*) ponderâsse videtur Alexander VII. dum ait: *Et cùm tam magna pro DEO gereret Xaverius, erat eâ humilitate, ut S. Ignatio, tunc Præposito suo, flexis genibus scriberet.* Noverat nimirùm, & quidem non perfunctoriè, Ignatium Xaverius; in eoq; Sanctū, & grandem Sanctum venerabatur: hinc e-

um adhuc viventem veluti canonizat, dum literis ad eum Cocinô ſcriptis hanc apponit epigraphen : *A my en Christo Santo Padre Ignatio : Meo in Chriſto Sancto Patri Ignatio.* In quibus literis enumerat ſolatia ex Ignatij literis percepta ; potiſſimum verò ex ijs Ignatij uerbis, quæ ad literarum calcem adjecerat : *Totus tuus ; adeò, ut nullo unquam tempore obliviſci tui poſſim, Ignatius.* Quæ verba in ſua epiſtola ponderat, æſtimatq; Xaverius ; ac tandem ita concludit : *Quæ ego, ut illic cum dulciſſimis lacrymis legi, ita & flens hîc deſcribo ; revocans ſuaviſſimam memoriam temporis elapſi, & illius ſinceri ac ſancti amoris, quo me ſemper amplexus, nunc quoque proſequeris, &c.* Ex quibus certè (ut plura brevitatis ſtudiò prætereã) & tenerrima animorũ coniunctio, & profundiſſima Xaverij ſubmiſſio, & ingens Viri ſanctiſſimi de Ignatij ſanctitate æſtimatio ſatis liquet.

CAPUT XIV.

Morbus & obitus S. Xaverij.

ANno tandem 1552. hic *verè Sanctus & electus Dei, novarum Gentium Apoſtolus, qui pro animarum ſalute innumeros maximoſque labores, atque ærumnas perpeſſus, ingentia*

gentia terrâ mariq; pericula subibit (Urban. VIII.) *mortuorum suscitatione, & prophetiæ gratiâ totô Orbe conspicuus* (Alexander VII) 20 Novembris, in nova expeditione, quam zelò animarum impulsus pro annuntiando Chinis Christi Evangelio susceperat, peractô pijssimè sanctô Missæ Sacrificiô, mortiferâ febri est prostratus; quâ magis, magisq; in dies fractus, tandem die 2. Decembris, eâ ipsâ horâ, quâ Salvator mundi in cruce, exspiravit; *gravissimis pro fide Catholica laboribus consummatus*, (Martyrol: Roman:) prænuntiatô suô obitu, in Sanciano Chinarum Insula, paupere Lusitani casâ exceptus, omniq; humanô solatiô destitutus, delicias suas IESUM ac MARIAM identidem inclamans, in vulnera Christi crucifixi; (cujus effigiem tenebat manibus) intuebatur oculis, ore diffuaviabat; sanctam animam exhalavit; & è terris in cœlum evolavit; æternæ beatitudinis denarium accepturus, pro quo in excolenda apud barbaras illas Gentes Domini vineâ, totò decenniô, & mensibus aliquot indefessus operarius laboravit. Illud unum ægrè ferebat æger, naturali se morte extingui, omnibusque votis expetitam Martyrij palmam sibi penè è manibus eripi. Quamvis & in hoc ad divinæ providentiæ rationes animum

suum

suum facilè composuit , ubi se tam eximiè Dei beneficio indignum reputavit. Lusitani, ne tam pretiosus thesaurus in ignota tellure inglorius delitesceret, sacra Francisci ossa secum in Lusitaniam revecturi, demortui cadaver vivâ calce per multos mēses bis obrutum, novô deinde miraculô penitus incorruptum, suavi odore, & recenti sanguine manans repererunt : quod ubi Malacam delatum est, Urbem illam à sævissima peste liberavit. Quiescit nunc sacrum ejus corpus Goæ ; ubi (quemadmodum & alibi) miraculorum multitudine, ac magnitudine omnium ad se rapit corda, & amores.

Jllud nequaquam silentio premendum ; diem, quo S. Xaverius obijt, fuisse Feriam VI morte Christi sanctificatam ; porrò omnibus ejusdem anni ferijs sextis in Hispania, in paterna Francisci domo, Christi Crucifixi lignea effigies sanguinem sudare visa ; ipso Xaverianæ mortis die sudorem cruentum reprimere cœpit , nec ampliùs manare deinceps. eadem Crucifixi effigies per continuos decem annos Indico Apostolatui à Xaverio impensos, quoties is grave quid pateretur in Indijs, pariter sanguinem stillare consueverat; quasi vel laborum prænuntia, vel condolens Servi sui calamitati.

CAPUT

CAPUT XV.

S. Xaverij Canonizatio, & annua Feſtivitas.

QUoniam ergò (ut loquitur Paulus V. Pont: Max: Anno 1619. (*multis & eximijs virtutum, gratiarum, & miraculorum donis à Domino illuſtratus fuit Xaverius*, & novis, ijsque penè inauditis prodigijs indies coruſcare pergebat, permoti ſunt complures Imperatores, Reges, ac Principes, totâ Chriſtiânitate celeberrimi; Epiſcopi præterea ac Prælati Indiæ in Synodo congregati; ut apud Romanam Curiam ejus Canonizatio procuraretur. Nihil hac poſtulatione optatius accidere poterat Paulo V. Pont Max. quare mox inſtituti pro ejus Canonizatione proceſſus: quæ tamen, Pauli V. morte interveniente, ad Gregorium XV, devoluta, totiúſque Chriſtianitatis applauſu perfecta eſt; qui Franciſcum Xaverium, *ubiquè terrarum novis, maximiſquè fulgentem miraculis* (Alexander VII.) unà cum Ignatio, Philippo Nerio, Thereſia, & Iſidoro, Sanctorum faſtis ſolenni ritu adſcripſit, die 12. Martij, Anno 1622. Ad cujus honorem, ac venerationem, ut Pontif: Maxim: mortalium animos tantò amplius inflammaret, omnibus utriuſq; ſexûs Chri-

sti

sti Fidelibus, qui ejusdem festô ritè expiati, & sacrosanctâ Eucharistiâ refecti, juxta consuetas intentiones pias ad Deum preces fuderint, plenarias omnium peccatorum indulgentias in perpetuum concessit. Quāvis autem S. Xaverius 2. die Decembris obierit, ejus tamen festivitas Anno 1663. ab Alexandro VII. in 3. Decembris translata est. Ad quem diem in Martyrologio Romano idem Sanctissimus per totam Ecclesiam recitandum, apponi jussit Elogium sequens.

In Sanciano Sinarum Insula Sancti Francisci Xaverij è Societate IESV Indiarum Apostoli, multitudine Infidelium, quos convertit ad Christum, & magnitudine miraculorum, præsertim in suscitandis mortuis, & Spiritu Prophetiæ toto orbe conspicui, qui confectus laboribus, pro fide susceptis, plenus meritis obdormivit in Domino.

Ex hoc vitæ Xaverianæ Compendio facilè apparet, quem honorem à toto Christiano Orbe jure sibi vendicet S. Franciscus Xaverius; *quem* (Urbani VIII. est oraculum)

sum) *Deus adeò magnificabit, ut nomen ipsius honorabile fecerit apud omnes Gentes:* quáque fiduciâ ad celeberrimum hunc Sanctum, ac Thaumaturgum recurrere possint ij omnes, qui seu cum aliquo gravi morbo, seu cum peste, seu cum alio quovis adversæ fortunæ casu conflictantur.

MOTIVA.

Ad excitandam Devotionem in S. Franciscum Xaverium.

1. EX Bulla Canonizationis, S. Xaverius adeò fuit divinâ incensus charitate, *ut vultu aliquando inflammatus Angelicā prorsus charitatem repræsentaret: nec divini amoris perferre valens incendium, sæpiùs exclamaret:* SATIS EST, DOMINE! SATIS EST.

2. Hoc amore dignus effectus est, *ut multis & eximijs* (verba sunt Pauli V.) *virtutum, gratiarum, & miraculorum donis fuerit à Deo illustratus.*

3 Ad proximum verò ita incendium hoc se effudit, ut dixerit aliquando Gregorius XV. *Xaverius nihil minùs à magnis fecit Apostolis.*

4. Nam, ut loquitur idem Gregorius: *Vnus Xaverius plures submisit Ecclesiæ, quàm*

suo

suo Romani, Græcique subdiderint Imperio.

5. Unde gravissimorum virorum constans est effatum: *Unâ solius Xaverij operâ plures Gentilium ad ovile Christi esse adductos, quàm omnes Hæresiarchæ simul sumpti abduxerint.*

6. Quare meritò Xaverium laudat Urbanus VIII. quod *pro animarum salute innumeros, maximosquè labores atquè ærumnas perpessus, ingentia terrâ mariquè pericula subivit,* Cui addit Alexander VII. *Xaverium gravissimis pro fide Catholica laboribus consumptum esse.*

7 Quam ob causam S. Xaverium DEUS (ita loquitur Urbanus VIII.) *adeò magnificavit, ut nomen ipsius honorabile fecerit apud omnes gentes*

8. Nam (verbà sunt Alexandri VII.) *Xaverius mortuorum suscitatione, & Prophetiæ gratia toto orbe est conspicuus.*

9. Imò ejusdem Alexandri VII. oraculo: *ubiquè terrarum novis, maximisquè fulget miraculis Xaverius.*

10. Deniq; ad magnam in hunc Sanctū fiduciam movere potest, experientia quamplurimorum, qui sincerâ ad ejus patrocinium fiduciâ recurrerunt, aut eos obtinuisse, quod per hujus intercessionem petebant; aut dono tolerantiæ, & conformitatis cum Divina voluntate, fuisse remuneratos.

DEVOTIONES VARIÆ

Quæ honori S. Francisci Xaverij suscipi possunt.

CUm observatum esset tum annos, quibus D. Xaverius in excolendis Indiarum gentibus indefessè laboravit, fuisse omnino denos; tum diem ipsius obitûs, qui erat 2. Decembris eo anno 1552. fuisse feriam sextam; tum etiam Supremo vitæ ipsius anno Crucifixi imaginem in domo paternâ quot diebus Veneris, usq; ad diem obitus sanguinem sudâsse; nata est, & non solùm in Italia, ac Regno Neapolitano, sed etiam in Germania, alijsque locis magno multorum cum fructu, & animæ solatio usurpata devotio, decem ordine dies Veneris honori ipsius celebres obeundi. Si quem ergo vel necessitas adurgeat, vel singularis cujuspiam per intercessionem S. Xaverij obtinendæ gratiæ desiderium ad ejusmodi devotionem moveat, pauca quædam exercitia pia adnecto, quæ ferijs illis sextis, & decursu decem hebdomadarum usurpare possit.

1. Devotè confessionis, ac sacræ synaxeos Sacramenta obire.

2. Jejunio, aut aliâ leviori pro cujusque statu, ac posse, abstinentia corpus afflictare.

3. Ante Aram ipsius, aut iconem, quam quisq;

quisq; decenter in conclavi suo ornatam conservabit, decem Pater noster, & Ave Maria, & Gloria Patri, cum Antiphona & Oratione infrà scripta recitare. Nec res exigui fructus esset, si quis aliquod temporis spatium in illius Virtutum meditatione, vel lectione vitæ ejus impenderet.

4. Sacrum Missæ Sacrificium saltem primo, & ultimo die Veneris fieri curare.

5. Stipem pauperibus pro cujusque posse, si non corporalem, saltem spiritualem, elargiri.

6. Super omnia illo die ad Divi honorem defectum aliquem specialem ex ijs, qui plerumque solent magis animæ statum cõturbare, & in via spiritûs officere, omni studio, contentioneq; devitare.

7. Decursu illarum hebdomadûm, vitam Sancti cum pijs præsentis opusculi exercitijs, præsertim verò dicta, ac documenta infrà ponenda, & ad imitationem illius excitantia, perlegere.

8 Postremò summâ cum fiduciâ, magnâq; resignatione optatam gratiam postulare. Etenim ipsa experientiâ compertum habemus, eos, qui cum fiducia se sub Sancti Francisci Xaverij patrocinium recipiũt, benignè exaudiri, ut saltem patientiam, &

robur

robur sese divinæ voluntati conforman reciperet, si ea, quæ petunt, non con quantur.

9. Ut se quis dignum tali gratiâ redd re valeat, tollenda sunt omnia spiritua profectûs impedimenta, seriò devotio internæq; culturæ animi cum frequenti d scussione conscientiæ insistendo.

10. Demum cum omni diligentia se proximorum auxilio impendere; ut quiv juxta suum statum, in operibus misericor diæ corporalis, aut spiritualis ad S. Franc sci Xaverij imitationem sese exerceat ore què pro conversione Gentilium, aliorum peccatorum, recitando devotè sequentem precatiunculam, quam ipse Sanctus feci & frequenter solebat repetere.

O *IESU Christe, Deus cordis mei, obsecr te per quinque illa vulnera, quæ ti in Cruce nostri amor inflixit, famulis tu subveni, quos pretioso Sanguine redemist* Turs. vitæ l. 5. c. 2.

Oratio Ecclesiæ. de S. Xaverio.

Antiph. Euge serve bone, & fidelis, quia i pauca fuisti fidelis, supra multa te consti tuam, intra in gaudium Domini tui.

Vers. Justum deduxit Dominus per via rectas.

Resp. Et ostendit illi Regnum Dei.

Oremus.

OREMUS.

DEus, qui Indiarum Gentes Beati Franciſci prædicatione, & miraculis Eccleſiæ tuæ aggregare voluiſti; concede propitius, ut cujus glorioſa merita veneramur, virtutum quoq; imitemur exempla. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Ordinaria pia opera honori S. Xaverij uſurpanda.

SINGVLIS MENSIBVS.

OPportunum fuerit ſingulis primis Ferijs Sextis cujuslibet menſis ſacræ Synaxi accumbere, ac jejunium ejuſdem diei ſtabile offerre Deo cum dicta Communione ad honorem S. Xaverij, & pro Animabus purgatorij, quæ peculiariter affici erga hunc Sanctum conſueverunt (niſi ob certas cauſas ſacra Communio in Dominicam proximè ſequentem transferenda eſſet.) Proderit etiam minimum ſemel in menſe Coronam Beatiſſimæ Virginis recitare, & ſacro Miſſæ intereſſe, ſupplicando pro Gētium, & peccatorum converſione, cui ſe, vitámque univerſam S. Xaverius impendit.

Ad memoriam annorum ætatis S. Xaverij roſarium 5. Decadum hoc modo contexere poteris, ut ſingulæ conſtent hac invocatione:

catione: *Sancte Francisce Xaveri ora pro me.* decies repetitâ. singulas autem distinguat sequens precatiuncula: *Sancte Francisce Xaveri, rogo te amore Dei, impetra mihi verum Dei amorem, & inter frequentes actus amoris Dei, mortem felicem.*

Demum Officium, & Litaniæ de Sancto Xaverio, quas vide infrà sæpiùs decursu Mensis pro cujusq; devotione & opportunitate recitari poterunt.

Singulis Hebdomadis.

FEriâ Sextâ cujuslibet hebdomadæ conducet invisere Templum, aut Sacellum, vel saltem Altare S. Xaverio dedicatum, recitando eo in loco decies Pater noster, & Aue Maria, & decies Gloria Patri, &c. in memoriam annorũ decem, quos pro salute proximi in Indijs S. Xaverius impendit, factaq; intentione orandi pro omnibus Sancti hujus Patroni honorem fideliter, ac solicitè procurantibus.

Feriâ etiam sextâ, si opportunum fuerit, recitari poterit Officium de Sancto, & una ex infrà ponendis Litanijs.

Singulis diebus.

SIngulis diebus licebit cuivis ter devotè pronuntiare sequentia: *Sancte Francisce Xaveri ora pro nobis, ut digni efficiamur promissi-*

promissionibus Christi. Commodius fortè accidet ista dicere. Primò, cùm è lecto surrexeris. Secundò vespere, priusquam decumbas. Tertiò, horâ duodecimâ, quâ & Christus, & Sanctus tuus Patronus objerat.

Præter orationem Ecclesiæ: *Deus, qui Indiarum Gentes, &c.* suprà positam, aliqua ex infrà ponẽdis orationibꝰ, cum brevioribus de S. Xaverio Litanijs quotidiè pro cujusq; devotione utiliter recitari poterunt.

OFFICIUM S. FRANCISCI XAVERII, SOCIETATIS IESU.

INVOCATIO.

FRANCISCE, Mundi Gloria,
Orbisque Lumen alterum:
IGNATIO quem proximum
Gradu secundo ponimus.
Audi Clientum carmina,
Quæ Mente gratâ pangimus:
Et ora te canentium
Aurâ favoris subleva.

Mens incalescat spiritu,
Jllo incitata spiritu,
Quo tu flagrabas unicè
Augere Christi gloriam.
Fac, ut medullas pectorum
Cœlestis intret gratia,
Quæ nos supernis sedibus
Terris solutos asserat.
Sit Trinitati Gloria,
Quæ per suum XAVERIUM
Utrumque Mundi cardinem
Novo replevit lumine, Amen.

AD MATUTINUM.

Domine labia mea aperies.
Et os meum annuntiabit laudem tuam.
Deus in adjutorium meum intende.
Domine ad adjuvandum me festina.
Gloria Patri, & Filio, &c.

HYMNUS.

IN flore vitæ Xavier
Spretis honorum fascibus,
Spebusque stirpis Patriæ
Ad cœli amores vertitur.
Sacri calore Spiritûs
DEO parata victima,
Ignatianis æstuans
Totus liquescit ignibus.
O vita JESU cordium!
Fac, ut caduca deserens,

Te,

Te, forte quam concesseris,
Mea mens requirat unicum!

Antiph. Egredere de domo tua, & de cognatione tua, & de domo Patris tui, & veni in terram, quam monstravero tibi, Gen: 12.

Vers. Inveni filium Jesse, virum secundum cor meum.

Resp. Qui faciet omnes voluntates meas. Actor, 13.

OREMUS.

DEUS, qui Evangelium Regni tui per barbaras Gentes, & reconditas nationes S. tui Francisci Xaverij prædicatione seminâsti, & ejus sanctitatem innumeris hactenus miraculis decorâsti; concede quæsumus, ut cujus memoriam agimus, etiam virtutes imitemur, Per Dominum, &c.

AD LAUDES.

Deus in adjutorium meum intende, &c.

HYMNUS.

EXegit omnem laudibus
Amoribusque Numinis
Inter secunda & aspera
Vitæ diem XAVERIUS.
Seu mane Sol assurgeret;
Seu conderetur æquore;
In ore DEUS insederat,
In corde JESUS vixerat.

Mea, DEUS, ô felicitas !
Fac ; ut (quod olim gestio,
Amare te perenniter)
Dum vivo totus ordiar !

Antiph. Quid mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram ? Deus cordis mei & pars mea, Deus in æternum. Psal. 72.

Vers. Laudabit usq; ad mortem.

Resp. Anima mea Dominum, Eccl. 51.

Oratio ut suprà.

AD PRIMAM.

Deus in adjutorium meum intende, &c.

HYMNUS.

MIsertus orbis ultimi
XAVERIUS caliginem,
Ab Occidentis finibus
Emergit instar Cynthij.
DEUM ferebat pectore,
Feris docendum gentibus;
Apostolus, deperditæ
Iterum, futurus Indiæ.
JESU salus mortalium !
Ita fac amare proximum,
Ut ab hoc amore Curia
Adaugeatur Cœlitum !

Antiph. Ite Angeli veloces ad gentem expectantem, & conculcatã, cujus diripuerunt flumina terram. Isa. 18,

Vers.

Verſ. Dedi te in lucem gentium,
Reſp. Ut ſis ſalus mea uſque ad extremum terræ. Iſaiæ 49.

Oratio ut ſuprà.

AD TERTIAM.

Deus in adjutorium meum intende, &c.

HYMNUS.

MIraculorum gloriâ
Apoſtolatûs infulis
Et gentium præconijs
Ubique magnus Xavier.
Suo tamen ſuffragio
Poſtremus unus omnium
Cujuslibet ſolatijs
Se dedicat XAVERIUS.
O qui ſuperba conteris
JESU humilium ſublimitas!
Tuo ex amore deſpici
Fac, ut frequenter expetam!

Antiph. Ante Dominum, qui elegit me, vilior fiam, pluſquam factus ſum, & ero humilis in oculis meis, & glorioſior apparebo, 2. Reg. 6.
Verſ. Omnibus omnia factus ſum.
Reſp. Ut omnes facerẽ ſalvos. 1. Cor. 9.

Oratio ut ſuprà

AD SEXTAM.

Deus in adjutorium meum intende.
Domine ad adjuvandum, &c.

HYMNUS.

O Virginem XAVERIUM!
Et sanguinis caloribus,
Erroribusq; gentium,
Et somnijs superstitem!
Hinc castitas post funera
Vetuit malam putredinem
Intacta semper lipsana
XAVERII contingere.
O Divâ JESU puritas!
O Matre nate Virgine!
Da labe sine, me consequi
Quâ ductor Agnus iveris.

Antiph. O quam pulchra est casta generatio cum claritate; Immortalis est enim memoria illius; quoniam apud Deum nota est, & apud homines. Sap. 4.

Vers. Hi sequuntur Agnum quocunque ierit.

Resp. Sine macula enim sunt ante thronum Dei. Apoc. 14.

Oratio ut suprà.

AD NONAM.

Deus in adjutorium meum intende, &c.

HYMNUS.

VAstæ remotas Indiæ
Plagas obit XAVERIUS,
Lojola sed vel literâ
Si jusseris; revertitur.

Nec ſol, ut ut promptiſſimus,
Vel ſtare, vel recurrere
Volente juſſus Numine,
Talis reſorbet orbitam.
Exordientem Nominis
Agnoſco JESU literam:
Opto per hanc cum legibus
DEI placita decurrere!

Antiph. Audi fili mi diſciplinam Patris tui, & ne dimittas legem Matris tuæ, ut addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo. Prov. 1.

Verſ. In capite libri ſcriptum eſt de me.

Reſp. Ut facerem voluntatem tuam Deus meus. Pſal. 39.

Oratio ut ſuprà.

AD VESPERAS.

Deus in adjutorium meum intende, &c.

HYMNUS.

CEcidere monſtra Tartari,
Idola pulſa gentium,
Fide inſtituti Japones,
Chinæ recluſa littora.
Vicena quin & funera
Et quinque vitæ reddita:
Pulſis tot orbe peſtibus
FRANCISCE Numen evocat.
JESU laborum præmium,
Mercede major maximâ

Conando quidquid gessero :
Te, Te in coronam postulo.

Antiph. Cum ipso sum in tribulatione eripiam eum, & glorificabo eum : longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum. Psal. 90.

V. Nimis honorati sunt amici tui DEUS.

Resp. Nimis confortatus est principatus eorum. Psal. 138.

Oratio ut suprà.

AD COMPLETORIUM.

Vers. Converte nos Deus salutaris noster.
Resp. Et averte iram tuam à nobis.
Deus in adjutorium. &c.

HYMNUS.

FRANCISCE jam cœlestium
Divis recepte sedibus,
Dignare te colentium
Pijs adesse mentibus.

Omnem per orbem gloriæ
Tuæ eriguntur symbola,
Per te impetratæ gratiæ
Ubique stant insignia.

Eous, & Septemtrio,
Meridies, & Occidens,
Et iste, & ille plurimis
Tibi calet clientibus.

O per-

O perditorum temporum
FRANCISCE ſpes ampliſſima.
Orbis Pater noviſſimi,
Patrone, lux, Apoſtole.
Salve! tuoque lumine
Tuos ſerena ſupplices:
Fac mundus omnis ardeat
Divini amoris Numine.
Fides ut una gentium:
Fines inundet omnium:
Ut una pax cœleſtium
Cor jungat & terreſtrium.

Antiph. Hic eſt fratrum amator, & populi Iſráël, qui multum orat pro populo, & univerſa ſancta Civitate. Mach. 2 cap. 15

Verſ. Ora pro nobis S. Franciſce Xaveri.

Reſp. Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti.

Oratio ut ſuprà.

LITANIÆ
AD
S. FRANCISCUM XAVERIUM,
QVAS

*Illuſtriſſimus Dominus, D. F. Caſparus de Villaróel, Epiſc. S. Jacobi Chilenſis, & Regiæ Hiſpaniarum Majeſtatis à Conſiliis, in hono-*rem Sancti S (quod [illegible] patroci-
nio inter vivos ex [illegible] [illegible]
[illegible] sepultus [illegible] [illegible])

ex terræ motu jam sepultus, salvus evaserit, gratitudinis ergò concinnabit ipse, & statis ex voto diebus recitabit; ac deinde in publicum aliorum bonum typis evulgabit.

Kyrie eleison. Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos. Christe exaudi nos.
Pater de cœlis DEUS, Miserere nobis.
Fili Redemptor mundi DEUS, Miserere.
Spiritus Sancte DEUS, Miserere nobis.
Sancta TRINITAS unus DEUS, Miserere.
Sancta MARIA, Ora pro nobis.
Sancta DEI Genitrix, Ora pro nobis.
Sancta Virgo Virginum, Ora pro nobis.
Sancte Pater IGNATI, Ora pro nobis.
Sancte FRANCISCE XAVERI, dignissime, & dilectissime Fili S. P. Ignatij,
S. Franc: Xaveri Indiarum Apostole,
S. Franc: Xaveri Evangelizans pacem,
S. Franc: Xaveri Evangelizans bona,
Vas electionis portans nomen JESU coram gentibus.
Vas redundans Divinæ Charitatis,
Firmamentum Orientis Ecclesiæ,
Propugnator Fidei,
Impugnator infidelitatis,
Prædicator Evangelicæ veritatis,
Idolorum Destructor,

Ora pro nobis.

Ele-

Electum à Patre æterno instrumentum propagandæ Divinæ gloriæ,
Fidelis imitator, & Socie JESU Christi Filij Dei,
Tuba resonans S. Spiritûs,
Columna Templi Dei,
Lux Paganorum,
Magister Credentium,
Speculum veræ pietatis,
Dux in via virtutum, & Christianæ perfectionis,
Exemplar Apostolici Spiritûs, & sanctitatis,
Lumen cœcorum,
Pes claudorum,
Auris surdorum,
Auxiliator naufragantium,
Salus ægrotantium,
Fugator Dæmonum,
Suscitator mortuorum;
Cujus potestati obediunt mare, & tempestates,
Cujus imperia venerantur universa elementa,
Prodigiorum Thaumaturge,
Refugium miserorum,
Gaudium afflictorum,
Orientis splendor,
Pignus resurrectionis ad vitam gratiæ, & gloriæ,

Ora pro nobis.

Tabernaculum incorruptionis,
Ærarium Divini Amoris,
Gloria Societatis JESU,
Legate Apoſtolicæ Romanæ Sedis,
Pauperrime Xaveri,
Caſtiſſime Xaveri,
Obedientiſſime Xaveri,
Humillime Xaveri,
Crucis Chriſti, ac laborum pro Chriſto cupidiſſime Xaveri,
In ſalutem proximi vigilantiſſime Xaveri,
Suaviſſime Xaveri,
Glorioſiſſime Xaveri,
Animarum & Divini honoris zelator ardentiſſime,
Angele moribus, & vitâ,
Patriarcha affectu, & ſtudio curandi populum Dei,
Propheta dono, & Spiritu,
Apoſtole dignitate, & merito,
Doctor gentium potens in multifario ſermone, & opere,
Confeſſor virtute, & vitæ profeſſione,
Virgo animô, & corpore,
In quo uno Sanctorum omnium merita ex Divina benignitate veneramur, Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.

Agnus

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, E-
xaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Mi-
ſerere nobis.

Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos.

Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon.

Kyrie eleiſon.

Pater noſter, &c.

Verſ. Ora pro nobis S Franciſce Xaveri.

Reſp. Ut digni efficiamur promiſſioni-
bus Chriſti.

OREMUS.

DEus, qui glorificantes te glorificas, & in Sanctorum tuorũ honoribus honoraris: concede propitius; ut, qui B. Franciſci Xaverij Confeſſoris tui glorioſa merita colimus, ejus pia patrocinia ſentiamus. Per Dominum noſtrum, &c.

LITANIÆ BREVIORES, DE S. FRANCISCO XAVERIO.

Ex ſolis Summorum Pontificum oraculis.

KYrie eleiſon. Chriſte eleiſon. &c.
Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos.

S. FRANCISCE XAVERI, Ora pro nobis.

Apoſtolicæ S. Romanæ *Sedis* Nuntie, ora pro nobis, (*Paulus III. A. 1540.*)

S. Xaveri multis, & eximijs virtutum, gratiarũ, & miraculorũ donis à Domino illuſtrate, ora pro nobis. (*Paul. V. A. 1619.*)

S. Xaveri Vir Cœlitibus magis similis, quàm mortalibus,
Christiani Imperij propugnator,
Qui nihil minus à magnis fecisti Apostolis,
Qui plures submisisti Ecclesiæ, quàm suo Romani, Græcique subdiderint imperio,
Cujus ingenti animo angustus orbis terrarum fuit, (*Gregorius XV. A. 1622.*)
Gloriâ sanctitatis, & meritorum splendore præcipuè emicans,

Ora pro nobis.

Novarum gentium Apostolus unanimi totius Christiani orbis consensu meritò appellate,
Qui pro animarum salute innumeros, maximosque labores, atq; ærumnas perpessus, ingentia terrâ, marique pericula subivisti,
Quem Deus adeò magnificavit, ut nomen tuum honorâbile sit apud omnes gentes,
Verè Sanctus, & electus DEI. (*Vrbanus VIII. A. 1623.*)

Ora pro nobis.

Mortuorum suscitatione, & Prophetiæ gratiâ toto orbe conspicue, ora pro nobis.
Gravissimis pro Fide Catholica laboribus consummate, Intercede pro nobis. (*Alexan. VII. A. 1663. in Martyrol. Rom.*)
Agnus Dei, qui tollis peccata, &c. ORA-

ORATIO AFFECTIVOSA.

Ad S. FRANCISCVM XAVERIVM,

In quacunque corporis aut animæ afflictione,

SAnctissime Pater Francisce Xaveri, qui ex ore infantium & lactentium perficis laudes tuas; humillimè obsecro humanissimam charitatem tuam per sanguinem JESV pretiosissimum, & per Immaculatam Conceptionem Sanctissimæ Dominæ nostræ MARIÆ, ut mihi ab infinita DEI bonitate, (si me in hac mea afflictione diutius permanere expedit) impetres; ut eam ex manu DEI susceptam, patientissimè perferam in honorem patientis Christi : sin me summa DEI bonitas eâ liberum velit: Protector mi prodigiosissime, excita potentiam tuam, & veni; ut me ab afflictione hac mea liberes, in manu forti, & in brachio tuo excelso : ut nulli humano auxilio, sed tuis apud JESVM; & MARIAM intercessionibus mihi impetratam debeam ejusdem liberationem. Ecce Pater mi humanissime ante Te omne desideriū meum, & gemitus meus, à te non est absconditus. Amen.

Oratio à S. Xaverio composita, & ab eodem pro Gentilium, Hæreticorum, ac peccatorum conversione sæpiùs usurpata.

ÆTerne rerum omnium effector Deus; memento abs te animas Infidelium, Hæreticorum, & peccatorum procreatas, easque ad imaginem, & similitudinem tuam conditas. Ecce Domine in opprobriū tuum, his ipsis infernus impletur. Memēto JESUM Filium tuum, pro illorum salute atrocissimam subijsse necem. Noli quæso Domine, ultrà permittere, ut Filius tuus ab infidelibus contemnatur; sed precibus Sanctorum Virorū, & Ecclesiæ Sanctissimi Filij tui Sponsæ placatus, recordare misericordiæ tuæ; & oblitus idololatriæ, & infidelitatis eorum, effice, ut ipsi quoq; agnoscant aliquando, quem misisti Dominum JESUM Christum, qui est salus, vita & resurrectio nostra, per quem salvati, & liberati sumus; cui sit gloria per infinita sæcula sæculorum, Amen.

Tursel. lib. 5. cap. 2.

Oratio S. Franc. Xaver. pro persecutoribus. Tursel. vitæ l. 5. c. 6.

DOmine IESV Christe DEVS cordis mei, per acerbissimos mortis tuæ cruciatus obtestor te, ut intuearis tuas ipse

cicatri-

cicatrices & vulnera, quæ Patri tuo assiduè pro nobis exhibes, eaque salubria esse velis omnibus persecutoribus nostris ut resipiscant.

SUSPIRIA SINCERI AMORIS.

Rhythmo Hispanico à S. Xaverio composita.

Nec gaudiorum æternitas
  Promissa diligenti,
Nec inferorum æternitas
  Parata negligenti,
Nec illa me, nec ista me
  Amare Te coëgit;
Te! qui cruenti stipitis
  Sublatus in theatrum
Exemplar es pulcherrimi
  Et artifex Amoris.
Ah! conspicor trabalibus
  Manus, pedésque clavis
Fixúmque pectus militis
  (Sed plus amoris) hastâ!
Heu flagra, spinas, vulnera,
  Heu probra, sputa, sannas,
Tandémque contemptissimam
  Pro me nocente mortem!
Hæc una me dulcissimi
  Sinceritas Amoris;
Hæc ô Amator optime!
  Amare Te coëgit.
Si nulla nobis præmia
  Promitteres, Amarem:

Si

Si nulla nobis tartara
Prædiceres, Amarem.
Gratisque Te, semperque Te
Amo DEUS, & amabo:
Ut tu prior, gratisque me
Amaveras, Amabo.
Tantumque Te, quod OPTIMUS,
DEUSQUE sis, Amabo.

Aspirationes S. Francisci Xaverÿ interdiu familiares.

JESU Christe Fili Dei vivi, da hoc nobis, ut te super omnia diligamus.

Da nobis Domine sanctissimæ voluntatis tuæ perfectè semper agnoscendæ, & adimplendæ gratiam.

Non nobis Domine, non nobis, sed Nomini tuo da gloriam.

Quis mihi det, ut ego moriar pro te, & cognoscant te omnes fines terræ!

Ampliùs Domine *cruciari* ampliùs!

DEVS cordis mei & pars mea DEVS in æternum.

Satis est Domine, *Te si habeam*, satis est.

Aspirationes ejusdem inter dormiendum. Tursel. l. 6. c. 5. & Rel: pro Canon: p. 19.

Mi JESU! dulcis JESU!
O JESU bone! ô Creator mi!

Suspi-

Suspiria S. Francisci Xaverii morientis.

JESU Fili David miserere mei! Tu autem peccatorum meorum miserere!

Mater DEI memento mei!

JESUS! MARIA.

JESU, DEUS cordis mei!

Lib. 5. cap. II.

Post mortem apparuit S. XAVERIUS ægro Mastrillo; eumque persanans, hunc, sanctam crucem salutandi, modum docuit, in hæc verba:

AVE Lignum Crucis; ave Crux pretiosissima: me totum tibi dedico in perpetuum.

AFFECTUS
AMANTIS ANIMÆ,
S. FRANCISCI XAVERII.

O DEUS! ego amo Te,
Nec amo Te, ut salves me;
Aut quia non amantes Te,
Æterno punis igne.
Tu, tu, mi JESU, totum me
Amplexus es in Cruce;
Tulisti Clavos, Lanceam,
Multamque Ignominiam
Innumeros Dolores,
Sudores, & angores,

Ac

Ac mortem: & hæc propter me,
Ac pro me peccatore.
Cur igitur non amem te,
O JESU amantissime!
Non, ut in cœlo salves me,
Aut nè in æternum damnes me,
Nec præmij ulliûs spe,
Sed sicut Tu amâsti me,
Sic amo, & amabo Te.
Solùm quia Rex meus es;
Et solùm quia DEUS es. Amen.

Hanc Orationem quicunque dixerit ante Imaginem S. Francisci Xaverij, toties Indulgentiam 200. dierum lucrabitur.

Forma eligendi S. Franciscum Xaverium in Patronum.

SAncte, & gloriose Indiarum Apostole, Francisce Xaveri, ego N. N. tuâ, quâ in omnes te invocantes benignus es, pietate invitatus; te hodie in Patronum, & Advocatum eligo; & corpus meum, & animam meam; omnem spem meam, & consolationem meam; omnes angustias, & miserias meas; vitam, & finem vitæ meæ in sinum tuæ charitatis commendo. Obsecro te igitur, suscipe me in clientem perpetuum, adsis mihi in omnibus actionibus meis, ut eæ ad omne beneplacitum DEI dirigantur. Amen.

Formu-

Formula, quâ se pia quædam anima S. Xaverio devovit.

OMnipotens sempiterne DEUS, qui B. Franciscum Xaverium gratiâ sanitatũ universo orbi celebrem effecisti: Ego N.N. licet Divino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen ejusdem S. Francisci Xaverij intercessione coram Divina tua Majestate prostratus voveo me (quoad vita & sanitas indulserit) tertiam diem Decembris, quæ eidem S. Francisco Xaverio sacra est, quotannis confessione, & Sanctissimæ Eucharistiæ sumptione celebraturum. Accipe misericordissime DEUS indignissimi servi tui humile votum, & præsta; ut, quod meis meritis nòn valeo, id Sancti tui Francisci Xaverij patrocinio, & piâ intercessione assequar. Per Christũ Dominũ nostrum. A.

Documenta vitæ benè instituendæ ex vita, & Epistolis S. Francisci Xaverij desumpta.

I.

V*Incere seipsum*, primum existimabat, maximeq; necessarium ad omnem sanctimoniam documentum. Unde non solũ socios suos (ut ait Turs. vitæ lib. 6. c. 2.) admonebat, *ut semet parvis in rebus vincere assuescerent, ita demum majorum certaminũ fore victores*: sed alios quoq;, quorum cu-

ram

ram ſpiritualem ſuſcipiebat, hortabatur aſſiduè ad crebram ſui victoriam circa iram, & ſenſuum delectationem: alioq; profecturus intimis ſuis hoc ſupremum relinquebat documentum: *Vince teipſum.* Ajebat enim lib. 3. Ep 4. *Se ab optimo parente noſtro Ignatio ſæpiùs audiviſſe, ſpem & fiduciam divinam plerumq; dari ijs, qui ſeipſos omni ratione ſuperare conantur.* Imò lib. 3. Ep. 4. & l. 1. Ep. 1. Beatum eſſe, inquiebat, vivere quotidie moriendo, noſtraſque frangendo voluntates.

II. Contra tentationes muniendum propoſitis animum docebat. Ideo ſui ordinis Religioſis ſuadebat; ut quotidie ſub meditationem vota renovarent contra Dæmonis inſidias Turſ. l. 6. c. 18. Ad fortiter verò, & conſtanter contra eas pugnandum hoc præſertim motivum adhibebat, quod ex ipſa pugnâ liquidiſſima voluptas animi emergat. In quem ſenſum ſcribit lib. 3. Ep. 5. *Bone Deus, non intelligunt homines, quantâ, quam liquida voluptate careant idcirco, quod minus fortiter dæmonis conatibus obſiſtant.*

III. Detrimentum animæ undequaq; præcavendum monebat. Ideo quod à S. Ignatio Pariſijs didicerat, paſſim omnibus inſtillabat, ut quotidie per quartam horæ partē illam Chriſti ſententiam expenderent:

Quid

Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Ita scribit lib. 3. Ep. 5. *Mementote semper illam cœlestis Magistri vocem: Quid prodest homini, &c.* Et Regi Lusitaniæ l. 2, Ep. 5. saluberrimum idem consilium suggerit. *Vt quotidie per quadrantem horæ divinam hanc sententiam meditando, germanā ejus intelligentiam à DEO petat, cum sensu animi interiore conjunctam; & simul omniū precationum suarum illam velit esse clausulā: Quid prodest homini, &c.*

IV. Attendendum sibi, crebra erat ejus monitio; nec torpendum ad ea, quæ Deo, quæ animæ, & conscientiæ debentur; ita enim facilius ac promptius Deo servitum iri. Idcirco mentem quotidie, mane minimùm, & vespere colligendam, & quidpiam de vita Christi considerandum. Reputandū sæpe cum animo, quam quisque parvos in virtute progressus fecerit, quantumq́; temporis contriverit. Nam qui hujusmodi cogitationes suscipiunt, hos profectò, ajebat, pudet, ac stimulis excitati ad detrimenta sarcienda animos ac vires recipiunt, *Ioan. Lucen. in ejus vita.*

V. Conscientiæ puritatem, magnopere curandam semper suasit, tanquam in ea perfectæ vitæ cardo verteretur: ideo nunquam

decumbendum lecto, nisi prius benè excussâ conscientiâ, petitâ à Deo erratorum veniâ, & firmato melioris vitæ proposito: manè verò primam suscipiendam esse cogitationem de modo corrigendi pridiano examine deprehensa peccata, & vitandi ea, quorum posset se occasio exhibere. Quod verbo suasit, firmavit exemplo, qui quotidie sæpius, & accuratè conscientiæ sinum excutiebat. *Ioan: Luc: in vita.*

VI. Mortis, ut optimæ rerum agendarũ consultricis memoriam summis. & imis habendam docebat. Hanc liberè ingerebat Joanni III. Regi Lusit: lib: 5. Ep. 6. *Postula à Deo Domino nostro, ut in hac vita det tibi gratiam sentiendi, & agendi id, quod in momento tuæ mortis gauderes te fecisse* Et lib: 5. Ep: 12. ad eundem: *Decretorium æternitatis momentum citius aderit, quàm Majestas tua putet. Quare danda maturè opera, ut benè ad illud paratus occurras. Regna & principatus transeunt His nova succedet, & inopinatissima rerum facies, plane qualis ne cogitatione quidem, aut suspicione primâ Majestati tuæ unquam in mentem venerit.*

VII. Ad teporem excutiendum hanc suggerebat cogitationem lib: 3. Ep. 5. *Cogites, complures esse homines facinorosos, qui, si abstersâ superioris vitæ quasi fuligine, in eâdem,*

dem, in qua tu es scholâ virtutis, divinitus collocarentur, non modò vitæ rationem commutarent, sed etiam te sedulitate, ac virtute, non sine tuo pudore, præcurrerent.

VIII. Vt sanctum nostri ipsorum, odium ac mortificationem persuaderet, ita scripsit lib: 2. Ep: 1. *Sint ex ijs, qui à mundo, carne, diabolo injuriosè tractati, suas pariter & Dei injurias ulcisci in semetipsis expetunt.* Hoc studio *Christiani* nomen sustinendum censebat Lib: 2. Ep: 12. *Christianum est in cruce magis, quàm in quiete lætari.* Quandam in eo beatitudinis partem reperiebat. lib. 1. Ep: 1. *Crucis amatores, vitam ærumnis exercitam beatam ducunt: Crucis autem fugam mortis instar putant.*

IX. Humilitatem ita commendabat lib: 3. Epist: 5. *Diligenter colite humilitatem; summoquè studio elaborate, ut divinâ ope vos ipsos penitus cognoscatis. Nam sui cognitio nutrix est divinæ fiduciæ, ac parens Christianæ humilitatis. Quippe ex nostri diffidentiâ Dei fiducia nascitur, quæ vera est, atque germana fiducia.* Et ibidem acriùs ad hanc virtutem incitat, dum ait: *Multi nunc apud inferos crueiantur, qui, quod falsâ fallaciquè sui opinione inflati, germanâ animi submissione vacarent, ad sempiternas illas pœnas sunt deuoluti. Nemo autem omnino a-*

pud inferos est eorum, qui, cum hujus vitæ ærumnis affligerentur, id egerunt, ut interiore illa humilitate animum munirent suum.

X. Orationem, ut colebat ipse, & piaculi loco ducebat inter tantas occupationes minimum de solitis pietatis exercitijs detrahere, ita etiam alijs magnopere commendabat; imò & ijs addendum suadebat. Tursel. l.6.c.16. semper & ubiq; cum DEO agere visus, ad agendum cum Deo alios invitabat. Jaculatorias, quas vocamus, preces & fundebat identidem, & teneram etiam ætatem docebat. *Rel: Canoniz: Orland. Hist: lib: 2. n. 22.* Ad MARIAM Matrem Dei tenero agebatur affectu, hujus intercessioni omnia committebat: *Quò faciliùs impetrarem*, inquit, *Sanctissimam DEI Parentem adhibui Patronam, quæ cœli Regina, nulló negotio, quidquid orat Filium, exorat.* lib: 2. Ep: 6. Hanc vivens, hanc moriens compellabat sæpiùs: *Monstra te esse Matrem: Mater DEI memento mei.* Vulnera Christi frequentissimè pro conversione infidelium & peccatorum adorabat: Turs. l.5. c.2. Animas in purgatorijs flammis agentes quotidie sub vesperum precibus juvandas monebat, l.4. Ep.19. Universa vita Xaverij fervens & continua fuit oratio; Diem in auxilio proximi tanquam

Apo-

Apostolus noctem ut Anachoreta inter preces exigebat.

XI. *Ad obedientiam*, ita exhortabatur l. 2. ep. 1 *Credas mihi, tibiq; persuadeas velim, nihil esse tutiꝰ, atq; ab omni errore remotius, quam semper optare sibi ab alijs imperari, & imperantibus ex animo obtẽperare: contraq; lubricum, ac periculosum esse negotiũ, ad suũ arbitrium vivere, omisso eorum, qui præsunt, imperio. Nam ut ab eo, quod præscribitur, deflectens rectè aliquid facias, tamẽ sic habeto, in eo plus pravi esse, quam recti.*

XII. *Virginitatem* exemplo docuit. Pro hac non tantum vigil jejunijs, orationibus, spontaneis sui verberibus, cilicijs & catenis decertavit, sed etiam dormiens usq; ad sanguinem pugnavit. Vixit, ac mortuꝰ est virgo: & quemadmodum erat animo immaculatus, ita corpore post vitam mansit incorruptꝰ, odore suavissimo è lypsanis diffuso. Tursel: in ejus vita.

XIII. *Patientiæ* exercendæ uti materia est frequens, ita sit promptus animus. Stimulum à D. Xaverio accipe: *Ærumnæ, omnia incommoda, si Dei causâ, ut par est, subeantur, profectò magna solatia sunt, & materia multarum, magnarumq; cœlestium voluptatum.* l. 1. Ep. 1. *Quodsi quando cœlestis Numinis permissu exagiteris; atq; vexeris, tum*

 tibi

tibi persuade, aut virtutem tuam exerceri, aut vitia & delicta expiari. Ita vel meriti occasionem fieri, vel humilitatis. lib: 3. ep. 5.

XIV. *Dilectionem proximi* suadebat exẽplo dilectionis Christi in homines. Ad hanc spectare ajebat, ut sensim feratur ac sine molestia, si quid in proximi moribus apparet intolerabile. *Lucen: in vita.* Conversationem circumspectam esse volebat: *Moneo vos,* inquit, *ita cum amicis intimis agere, quasi ipsi futuri sint olim inimici vestri. Multum enim proderit hæc animadversio. Lucen: in vit.* Inimicos oratione & beneficijs vincendos ita monebat: *Illud præclarum est ulciscendorum inimicorum genus, ut eis & cœleste Numen placare, & benigne facere studeamus.* lib: 4. ep. 12. Leni cum improbis agendum animo ita suadebat: *Talem eis te præbeas, qualem bonus pater improbis filijs, ut nunquam eis consulere desinas, quamvis cernas multis eos vitijs coopertos. Siquidem Deus ipse, etsi ab illis, & à nobis sæpe læsus, non desistit tamen suis omnes beneficijs cumulare: cumq; perdere nos suo jure posset, tamen pro sua clementia in nostris delictis sæpius cõnivet, in difficultatibus subvenit, ut vincat in bono malum.*

XV. *Voluntati DEI* ut nostra conformetur frequentissimum est in ejus epistolis docu-

documentum. lib: 1. Epistol. 1. *Sedulam Deo, ut par est, navantes operam, ad ejus nutum & voluntatem totos nos usquequaque conformemus.* Rogandum ajebat Deũ, *ut doceat nos facere voluntatem suam; sic prorsus, ut quæcunque requirit a nobis, haud secus, quàm ipse velit, exequamur.*

Ad Majorem DEI, gloriam, & *S.* Francisci Xaverij honorem.

Misereatur tui omnipotens Deus etc.
Deinde, Elevatâ manu pergat.
Indulgentiam. Absolutionem etc.
Dnus nr JESUS Xtus te absolvat, et ego
authoritate ipsius, absolvo te ab omni
Vinculo excommunicationis, suspension[is]
et Interdicti, in quantum possum, et
tu indiges. Deinde ego te absolvo a
peccatis tuis. In Nine Patris etc.
Passio Dni nri Jesu Xi, merito B. M. V.
ginis et omnium SS. quidquid boni feceris
et mali sustinueris, sit tibi in remi
ssionem peccatorum, augmentum gratiae
praemium Vitae aeternae. Amen.

In absolutione Haeretici additur.
Ab omni Vinculo excommunicationis
quam per haeresim incurristi, et re
stituo te sacramentis Ecclesiae, et com
munioni fidelium.